

**โครงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดสรรงบประมาณตาม
มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559**
**The Project to Evaluate the Efficiency and Effectiveness of
Budget Allocation According to the Measures to Promote the
Living Level at the Sub District Level in the Year 2016**

บุญส่ง กวยเงิน

Boonsong GluayNgern

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Corresponding author E-mail : off12bs@gmail.com

Received: May 11, 2021; Revised: May 14, 2022; Accepted: June 13, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจของประชากรและผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่เป้าหมาย 3) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แหล่งข้อมูลในการประเมิน ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูล คือ ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ จำนวน 15,598 ราย ที่ได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 2,870 ราย พื้นที่เป้าหมาย คือ เป็นพื้นที่เป้าหมายที่จะประเมิน จำนวน 38 จังหวัด 190 ตำบล (5 ตำบล/จังหวัด)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบสอบถามสำหรับประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่และแบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ 2) แบบสัมภาษณ์สำหรับประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสีย และผู้รับผิดชอบโครงการ รวมทั้งสัมภาษณ์กับประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสีย และผู้รับผิดชอบโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการประเมิน พบว่า

1) ประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล พบว่า ประสิทธิภาพของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโครงการด้านการใช้ทรัพยากรและแรงงานของประชาชนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และส่วนผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงานของประชาชน มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการของประชาชนโดยรวมระดับของรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง และสัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณที่ได้รับส่วนผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า สัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณที่ได้รับทั้งสิ้นร้อยละ 43 (2) ประเมินความพึงพอใจของประชากรและผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่เป้าหมาย พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผู้รับผิดชอบโครงการ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนของประชาชน พบว่า เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ยกเว้น เพศ ไม่มีความสัมพันธ์และส่วนผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า เพศ อายุ ตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ยกเว้น เพศ ไม่มีความสัมพันธ์และ 3) พัฒนา

และปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ขาดการแนะนำและข้อมูลที่เพียงพอจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งความคุ้มค่าของการดำเนินในบางโครงการ สำหรับข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นโครงการที่สร้างรายได้และสร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ

คำสำคัญ : การประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่

Abstract

The purpose of this study were: 1) To evaluate the efficiency, effectiveness, impact from the budget allocation according to the measures to promote the living level at the sub district level; 2) To evaluation the satisfaction of the population and those responsible for the project in the target area; 3) To develop and adjusted operation about the budget allocation to need of people in target area to be more efficient source of information include key informants people/stakeholders amount 15,598 cased Multi –Stage Random Sampling and project responsible person amount 2,870 cased target area is to evaluate target area amount 38 province 190 district (5 district per province)

The instrument were included 1) questionnaire for people/stakeholders in area and questionnaire for stakeholders 2) interview for people/stakeholders in area and interview for stakeholders. The data collection were by Method of distributing questionnaires to collect data with people/stakeholders and project responsible person. Including interview with people/stakeholders and project responsible person. Analyzed and statistics included frequency, percentage, mean, standard deviation and content analyzed.

The results were as follows:

1) The evaluate of efficiency in budget allocation according to measures support the living at the district level. It was found that high and effectiveness of the project on resource and labor utilization people was found that moderate and project responsible person was found that moderate and Continuity, Expansion and Sustainability in Operations people was found that moderate; 2) Project responsible person was found that high impact in income had people the level of household income was moderate 2) and the proportion of labor cost to the budget received for project was found the proportion of labor costs to the total budget received is 43 percent; (2) the evaluated satisfaction of the population and those responsible for the project in the target area found that high the relationship between the variables of the people found that sex, age, occupation, education and income increased. There was a statistical significance relationship with all dependent variables responsible person except sex no relationship. And the person responsible for the project found that gender, age, position, education and work experience There was a statistical significance relationship with all dependent variables except sex no relationship; 3) develop and adjusted operation about the budget allocation to need of people in target area to be more efficient was found problem and barrier was lack of guidance and sufficient information from relevant person. As well as benefits including the value of operations in some

projects. And suggestions should be continuous budget allocation and maximum benefits. By focusing on projects that generate income and create careers for local people.

Keywords : Evaluation, Efficiency and Effectiveness, Measures to Promote Well-Being

บทนำ

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2558 และวันที่ 6 ตุลาคม 2558 เห็นชอบให้ดำเนินการมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล และจัดสรรงบประมาณให้ระดับตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท จำนวน 7,255 ตำบล วงเงิน 36,275 ล้านบาท ทั้งนี้ ให้เบิกจ่าย งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 และหรือ 2559 และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบด้านการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขโครงการต่าง ๆ ตามมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ให้เปิดเผยข้อมูลโครงการต่อประชาชนและรายงานการประเมินโครงการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในเดือนมกราคม 2559 โดยให้สำนักงานงบประมาณ เป็นหน่วยงานจัดหางบประมาณติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ ตามแผนงานการปฏิบัติงานและเบิกจ่ายงบประมาณ และเสนอรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบความคืบหน้าทุกเดือน เพื่อให้ทราบถึงการสนองตอบต่อนโยบายรัฐบาลในการสนับสนุนการจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายระดับตำบล ได้แก่ เกษตรกร กลุ่มของเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์หรือองค์กรของเกษตรกร ผู้ยากจน และผู้ใช้แรงงาน โดยสามารถขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงและบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรการในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ และฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยรวม (สำนักนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย, 2558)

ทั้งนี้ จากสภาพปัญหาที่พบในพื้นที่ที่ผ่านมาประชาชนได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ มีสาเหตุมาจากระบบเศรษฐกิจมีผลกระทบจากภาวะกลไกตลาดเศรษฐกิจโลกตกต่ำ ทำให้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง รวมทั้งในประเทศไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ ดังกล่าวด้วยนั้น ซึ่งมีผลกระทบต่อกำลังซื้อของประชาชนผู้มีรายได้น้อย จำเป็นต้องมีการส่งเสริมกิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นอยู่ อาชีพ รายได้ และคุณภาพชีวิตเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยในต่างจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่งมีผลกระทบต่อกำลังซื้อของประชาชนผู้มีรายได้น้อย โดยมีมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระดับตำบลจะช่วยให้เกิดการจ้างงาน การบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงในระดับตำบล ซึ่งเป็นนโยบายภาครัฐที่ต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแก้ไขปัญหากับวิกฤติที่เกิดขึ้นหรือเป็นการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ (คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงมหาดไทย, 2559)

จากประเด็นดังกล่าว รัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะมีมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระดับตำบลจะช่วยให้เกิดการจ้างงาน การบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ยากจน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณลงในระดับตำบล เพื่อให้เกิดกิจกรรมหรือโครงการที่มีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่ กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักดำเนินการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล โดยจัดสรรงบประมาณให้ในระดับตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท (จำนวน 7,255 ตำบล คิดเป็นเงิน 36,275 ล้านบาท) เพื่อดำเนินโครงการที่มีการจ้างแรงงานหรือก่อให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการในจังหวัด ซึ่งแบ่งลักษณะของโครงการ ดังนี้ 1) โครงการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น การซ่อมแซมแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำ การซ่อมแซมสถานพยาบาล โรงเรียน ตลาดกลาง และการปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งขยะ เป็นต้น 2) โครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การปลูกพืชใหม่ที่มีตลาด การเปลี่ยนแปลงอาชีพ การสร้างฝาย ปลูกต้นไม้หรือป่าชุมชน เป็นต้น และ 3) โครงการด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์บริการผู้สูงอายุ เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) หรือกรรมการชุมชนจัดทำโครงการ เสนอต่อคณะกรรมการระดับอำเภอรวบรวม เสนอต่อคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อพิจารณาอนุมัติ และเสนอ

กระทรวงมหาดไทยดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ โครงการที่เสนอจะต้องไม่ซ้ำซ้อนกับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ของส่วนราชการ/หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการในท้องที่(สำนักนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย, 2558)

สำนักงบประมาณ สำนักจัดทำงบประมาณเพื่อการบูรณาการเขตพื้นที่ฯ และสำนักจัดทำงบประมาณเขตพื้นที่ 1-18 รับผิดชอบจัดแนวทางและขั้นตอนการติดตามประเมินผลโครงการในฐานหน่วยงานราชการที่เป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล จำเป็นต้องประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ โดยสำรวจความพึงพอใจของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการต่าง ๆ ตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล และผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่ใช้ปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับสมคิด พรมจัญญ์ (2550, น. 37) กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการดำเนินโครงการจำเป็นต้องสะท้อนผลถึงวัตถุประสงค์และประเภทของการประเมินว่า การประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงาน ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือแผนงานนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใดการประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เพียงใด สามารถทำได้ ทั้งการประเมินก่อนเริ่มโครงการการประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ และการประเมินผลโครงการ หลังจากการดำเนินงานได้สิ้นสุดแล้ว

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ต้องมีการจัดทำการศึกษาโครงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เพื่อนำผลการประเมินครั้งนี้มาพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพที่นำไปสู่การประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของประชากรและผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่เป้าหมาย
3. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตการประเมินโครงการ

โครงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลครั้งนี้ ซึ่งกำหนดขอบเขตการประเมิน ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา/ประเด็น

โครงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลครั้งนี้ กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา/ประเด็น คือ

1. ประเมินประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ การมีส่วนร่วมและความคุ้มค่าในการดำเนินงานโครงการ ซึ่งมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
 - 1.1 ช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เป้าหมาย
 - 1.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เป้าหมาย หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่เป้าหมายระดับตำบล
 - 1.3 ประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วม ของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เป้าหมาย
 - 1.4 การมีส่วนร่วมหรือการผลักดันให้โครงการได้รับการจัดสรรงบประมาณ

1.5 การวัดระดับความคุ้มค่าจากการดำเนินโครงการ ที่ครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ (จำนวนหมู่บ้านหรือจำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์หรือจำนวนผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่ลงทุน)

2. ประเมินประสิทธิผล

การประเมินประสิทธิผลของการดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1 สัดส่วนการใช้ทรัพยากร ได้แก่ วัสดุดิบ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์อื่น ๆ และแรงงาน เปรียบเทียบระหว่างการใช้จากภายในและภายนอกพื้นที่เป้าหมายระดับตำบล

2.2 ความต่อเนื่องและการขยายผลในการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

2.3 ความยั่งยืนในการดำเนินงาน

3. ประเมินผลสำเร็จของโครงการในประเด็นดังต่อไปนี้

การประเมินผลสำเร็จของโครงการ ด้วยการวัดระดับรายได้ส่วนบุคคลหรือครัวเรือนของเกษตรกร กลุ่มของเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์หรือองค์กรของเกษตรกร ผู้ยากจน และผู้ใช้แรงงานหรือประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย ที่ได้รับความช่วยเหลือให้เป็นผู้มีรายได้สูงขึ้นเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการจากการดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

4. ประเมินความพึงพอใจโดยรวมของประชากรและผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่เป้าหมายของการจัดทำโครงการ ได้แก่

4.1 ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

4.2 ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ได้รับจากโครงการ

4.3 ความพึงพอใจในโครงการที่ช่วยแก้ปัญหาได้ตรงความต้องการ

4.4 ความพึงพอใจในกระบวนการดำเนินงานของโครงการ

4.5 ผลประมวผลและผลวิเคราะห์ที่ได้จากหัวข้อปัญหา/อุปสรรคและข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือของผู้รับผิดชอบโครงการในการดำเนินโครงการ

5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม โดยวิธีทางสถิติด้วย Chi Square Test ดังนี้

5.1 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกร กลุ่มของเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ หรือองค์กรของเกษตรกร ผู้ยากจน ผู้ใช้แรงงาน ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป้าหมายต่อตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ช่องทางการมีส่วนร่วม 2) ลักษณะของการมีส่วนร่วม 3) ประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วม 4) สัดส่วนการใช้ทรัพยากรและแรงงานในระดับพื้นที่ 5) ความต่อเนื่องและการขยายผล 6) ความยั่งยืนในการดำเนินงาน 7) ระดับรายได้ส่วนบุคคลหรือครัวเรือน 8) ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ 9) ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ได้รับจากโครงการ 10) ความพึงพอใจกับการได้รับความช่วยเหลือผ่านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ได้ตรงกับความต้องการ 11) ความพึงพอใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน และ 12) ผลประมวผลและผลวิเคราะห์ที่ได้จากหัวข้อปัญหา/อุปสรรคและข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

5.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง การศึกษาและประสบการณ์การทำงานของผู้รับผิดชอบโครงการต่อตัวแปรตาม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมหรือการผลักดันให้โครงการได้รับงบประมาณ 2) การวัดระดับความคุ้มค่าจากการดำเนินโครงการ 3) การวัดสัดส่วนการใช้ทรัพยากรและแรงงาน 4) ความต่อเนื่องและการขยายผล 5) ความยั่งยืนในการดำเนินงาน 6) สัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณทั้งสิ้นมากกว่าร้อยละ 50 7) ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการ 8) ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ประชาชนได้รับจากโครงการเพียงใด 9) ความพึงพอใจกับการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผ่านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ได้ตรงกับที่มุ่งหวัง 10) ความพึงพอใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน และ 11) ผลประมวผลและผลวิเคราะห์ที่ได้จากหัวข้อปัญหา/อุปสรรคและข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โครงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลครั้งนี้ กำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ จำนวน 15,598 ราย ประกอบด้วยเกษตรกร กลุ่มของเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ หรือองค์กรของเกษตรกร ผู้ยากจน ผู้ใช้แรงงาน ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ (สำนักนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย, 2558)

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 2,870 ราย ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบโครงการ (สำนักนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย, 2558)

ขอบเขตด้านพื้นที่

โครงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลครั้งนี้ กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่เป้าหมาย คือ

พื้นที่เป้าหมาย ซึ่งครอบคลุมแต่ละภูมิภาค แบ่งออกเป็น 18 เขตพื้นที่ จำนวน 38 จังหวัด 190 ตำบล (5 ตำบล/จังหวัด)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

โครงการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลครั้งนี้ กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการประเมิน จำนวน 150 วัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบผลการดำเนินงานจากการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลและนำไปสู่การพัฒนากระบวนการ

2. ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลและนำไปสู่การพัฒนากระบวนการ

3. แนวทางและวิธีการจัดสรรงบประมาณที่ส่งเสริมศักยภาพประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินได้กำหนดวิธีการดำเนินการโดยใช้เทคนิคเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และผู้รับผิดชอบโครงการ ประกอบด้วย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป้าหมายซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยใช้วิธีการจับสลากและการสุ่มอย่างเป็นระบบซึ่ง มีลำดับขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้

1.1 กำหนดแต่ละภูมิภาคโดยแบ่งออกเป็น 18 เขตพื้นที่ ตามการแบ่งเขตของกรมการปกครองตามกลุ่มจังหวัด โดยครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

1.2 สุ่มทุกเขตพื้นที่ 18 เขต ร้อยละ 50 ของเขตพื้นที่ได้ทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการจับสลาก ให้ได้จำนวน 38 จังหวัด 190 ตำบล (5 ตำบล/จังหวัด) ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi –Stage Sampling) (ไพศาล วรคำ, 2556, น. 87-105)

1.3 คำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % จากประชากรทั้งหมดตามสูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 40-45) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

18,478 ราย ที่สุมตัวอย่างขึ้นมา ตามข้อ 2) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบให้ครบตามจำนวนที่กำหนด โดยจำแนกประเภทประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ จำนวน 15,598 ราย (80 ราย/ตำบล) ประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มของเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์ หรือองค์กรของเกษตรกร ผู้ยากจน ผู้ใช้แรงงาน ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

2) ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 2,870 ราย (15 ราย/ตำบล) ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบโครงการ

2. พื้นที่เป้าหมาย

สำหรับพื้นที่เป้าหมายในการประเมินครั้งนี้ จำนวน 38 จังหวัด 190 ตำบล (5 ตำบล/จังหวัด)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่และแบบสอบถามสำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ

2. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้รับผิดชอบโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ประชุมชี้แจงการเก็บข้อมูลภาคสนามในรูปแบบคณะทำงานเครือข่ายอาศัยหน่วยงานในพื้นที่หรือที่อยู่ใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย (NODE) พร้อมศูนย์กลางประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล (HUB) ทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวางแผนการดำเนินการโครงการ ตลอดจนวางแผนการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงานสรุป

1.2 ประสานกับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม คือ 1) ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และ 2) ผู้รับผิดชอบโครงการระดับตำบล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและนัดหมาย วัน เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

1.3 ทำหนังสือถึงหน่วยงานปกครองระดับอำเภอและระดับตำบลเพื่อลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและนัดหมายกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตามวันเวลา

1.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามที่กำหนดกับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยประชาชน ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ผู้รับผิดชอบโครงการระดับตำบล ประเด็นสัมภาษณ์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เกี่ยวกับผลการดำเนินงาน และความสามารถในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการบริหารจัดการโครงการ และจัดทำกำหนดการเดินทางภาคสนามแจ้งสำนักจัดทำงบประมาณ เขตพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้มีโอกาสเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับในการวิเคราะห์ข้อมูล มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ประชุมชี้แจงการเก็บข้อมูลภาคสนามในรูปแบบคณะทำงานเครือข่ายอาศัยหน่วยงานในพื้นที่หรือที่อยู่ใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย (NODE) พร้อมศูนย์กลางประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล (HUB) ทำความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวางแผนการดำเนินการโครงการ ตลอดจนวางแผนการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงานสรุป

2.2 ประสานกับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม คือ 1) ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และ 2) ผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและนัดหมาย วัน เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

2.3 ทำหนังสือถึงหน่วยงานปกครองระดับอำเภอและระดับตำบลเพื่อลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและนัดหมายกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตามวันเวลา

2.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามที่กำหนดกับกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และผู้รับผิดชอบโครงการ ประเด็นสัมภาษณ์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน และความสามารถในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการบริหารจัดการโครงการ และจัดทำกำหนดการเดินทางภาคสนามแจ้งสำนักจัดทำงบประมาณ เขตพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้มีโอกาสเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล มีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วนำมาลงรหัสข้อมูล

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสังเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายเชิงพรรณนาเปรียบเทียบ

3.3 การแปลผล ค่าเฉลี่ยได้เทียบกับเกณฑ์ของคะแนนโดยนำเสนอในรูปของตาราง ตามหลักวิชาการที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลการให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, 123)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.51- 5.00 แปลผล อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 แปลผล อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 แปลผล อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 แปลผล อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 แปลผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย ดังนี้

4.1 สถิติบรรยาย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 สถิติอ้างอิง ได้แก่ ค่าความสัมพันธ์ด้วย chi square test

ผลการวิจัย

1. สภาพข้อมูลทั่วไป

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของโครงการ สามารถจำแนกได้ดังนี้ 1) ประเภทโครงการ พบว่า ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ พบว่า โครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 46.20 และน้อยที่สุด คือ อื่น ๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน รถดำนาร้อยละ 4.50 โครงการด้านเศรษฐกิจและสังคมส่วนใหญ่เป็นโครงการเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ร้อยละ 50.40 และน้อยที่สุด คือ ด้านอื่น ๆ เช่น ถังน้ำบรรเทาภัยแล้ง ตู้น้ำหยอดเหรียญ ถังขยะชุมชน ร้อยละ 3.00 โครงการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ส่วนใหญ่เป็นการซ่อมแซมสถานพยาบาล วัด มัสยิด โรงเรียน อาคาร และสิ่งก่อสร้างที่เป็นของสาธารณะ ร้อยละ 60.00 และน้อยที่สุด คือ การปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งกำจัดขยะ ร้อยละ 1.70 และผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า โครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่เป็นโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 73.40 และน้อยที่สุด คือ อื่น ๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน รถดำนาร้อยละ 1.20 โครงการด้านเศรษฐกิจและสังคมส่วนใหญ่เป็นโครงการเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ร้อยละ 69.60 และน้อยที่สุด คือ โครงการช่วยเหลือผู้ป่วยในพระราชานุเคราะห์และผู้ด้อยโอกาส ร้อยละ 0.50 โครงการซ่อมแซมหรือบูรณะทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ส่วนใหญ่เป็นการ

ซ่อมแซมสถานพยาบาล วัด มัสยิด โรงเรียน อาคาร และสิ่งก่อสร้างที่เป็นของสาธารณะ ร้อยละ 72.30 และ น้อยที่สุด คือ อื่น ๆ เช่น เครื่องกรองน้ำ ถังกรองน้ำ เครื่องกรองน้ำ ลานตากข้าว ร้อยละ 0.30 2) พื้นที่ดำเนินโครงการ พบว่า ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่ดำเนินโครงการภาคกลางตอนบน 1 ร้อยละ 5.15 ภาคกลางตอนบน 2 ร้อยละ 5.24 ภาคกลางตอนกลาง ร้อยละ 5.31 ภาคกลางตอนล่าง 1 ร้อยละ 5.46 ภาคกลางตอนล่าง 2 ร้อยละ 5.14 ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ร้อยละ 5.23 ภาคใต้ฝั่งอันดามัน ร้อยละ 5.16 ภาคใต้ชายแดน ร้อยละ 5.13 ภาคตะวันออก ร้อยละ 5.17 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ร้อยละ 5.31 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ร้อยละ 8.10 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ร้อยละ 5.24 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ร้อยละ 5.41 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ร้อยละ 5.35 ภาคเหนือตอนบน 1 ร้อยละ 5.21 และภาคเหนือตอนบน 2 ร้อยละ 7.99 ภาคเหนือตอนล่าง 1 ร้อยละ 5.27 และภาคเหนือตอนล่าง 2 ร้อยละ 5.15 ส่วนผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า พื้นที่ดำเนินโครงการ ภาคกลางตอนบน 1 ร้อยละ 5.19 ภาคกลางตอนบน 2 ร้อยละ 5.26 ภาคกลางตอนกลาง ร้อยละ 5.30 ภาคกลางตอนล่าง 1 ร้อยละ 5.23 ภาคกลางตอนล่าง 2 ร้อยละ 5.26 ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ร้อยละ 5.23 ภาคใต้ฝั่งอันดามัน ร้อยละ 5.33 ภาคใต้ชายแดน ร้อยละ 5.23 ภาคตะวันออก ร้อยละ 5.23 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ร้อยละ 5.23 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ร้อยละ 7.84 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ร้อยละ 5.33 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ร้อยละ 5.26 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ร้อยละ 5.40 ภาคเหนือตอนบน 1 ร้อยละ 5.26 และภาคเหนือตอนบน 2 ร้อยละ 7.87 ภาคเหนือตอนล่าง 1 ร้อยละ 5.30 และภาคเหนือตอนล่าง 2 ร้อยละ 5.26 3) ขณะดำเนินโครงการในพื้นที่ พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียอยู่ในพื้นที่ ร้อยละ 98.40 4) หน่วยงานที่ดำเนินโครงการในพื้นที่ หลังจากที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นที่ว่ากรมอำเภอ ร้อยละ 49.69 รองลงมาคือ ด้านอื่น ๆ เช่น โรงเรียน ร้อยละ 23.86 และที่ทำกรหมู่บ้านในพื้นที่ ร้อยละ 14.25 ตามลำดับ 4) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณตั้งแต่ 300,001 – 500,000 บาท ร้อยละ 34.90 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 25.20 และตั้งแต่ 100,000 – 300,000 บาท ร้อยละ 23.20 ตามลำดับ ค่าครุภัณฑ์/ค่าวัสดุและอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ใช้งบประมาณต่ำกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 80.20 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 100,000 – 300,000 บาท ร้อยละ 11.00 และตั้งแต่ 300,001 – 500,000 บาท ร้อยละ 7.40 ตามลำดับ และ 5) การจ้างงานในพื้นที่ พบว่า มีลูกจ้างรวมเฉลี่ย 20 คน ระยะเวลาจ้างงานรวมเฉลี่ย 32วัน ค่าจ้างเฉลี่ย 339 บาท และค่าแรงงานรวมเฉลี่ย 213,445 บาท

2. ประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล

2.1 ประเมินประสิทธิภาพของโครงการ ได้ข้อค้นพบตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ช่องทางการเข้ามามีส่วนร่วม ลักษณะการมีส่วนร่วม และ ลักษณะประโยชน์ที่ได้จากการที่มีส่วนร่วมของประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ช่องทางการเข้ามามีส่วนร่วม			
1. การบอกประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	3.85	1.04	มาก
2. การบอกกล่าวของคนในชุมชน	3.84	0.88	มาก
3. การเข้าร่วมประชุมในเวทีชุมชน	3.89	0.96	มาก
4. การชักชวนของผู้รับจ้างหรือแรงงานรายอื่น	3.31	1.37	ปานกลาง
5. การชักชวนของผู้นำในชุมชน	3.93	1.01	มาก
6. อื่น ๆ เช่น การชักชวนของคนในครอบครัว	2.92	1.50	ปานกลาง
รวม	3.84	0.89	มาก

รายการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการ			
1. เป็นแรงงานรับจ้าง	2.97	1.84	ปานกลาง
2. เป็นผู้เข้าฝึกอบรม	3.01	1.74	ปานกลาง
3. เป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์	2.66	1.85	ปานกลาง
4. เป็นผู้เข้าร่วมปฏิบัติในโครงการ	3.40	1.56	ปานกลาง
5. อื่น ๆ เช่น สังเกตการณ์	3.00	1.69	ปานกลาง
รวม	3.31	1.52	ปานกลาง
ลักษณะประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ			
1. รายได้/ ค่าจ้าง (เพิ่มขึ้น)	3.28	1.65	ปานกลาง
2. เพิ่มช่องทางในการหารายได้	3.11	1.64	ปานกลาง
3. เพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ	3.27	1.65	ปานกลาง
4. ลดต้นทุนในการผลิต	2.95	1.67	ปานกลาง
5. มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ	3.11	1.59	ปานกลาง
6. เพิ่มปัจจัยในการผลิต	3.09	1.59	ปานกลาง
7. ปัญหาได้รับการแก้ไขตรงกับความต้องการ	3.78	1.17	มาก
8. ประโยชน์อื่น ๆ เช่น การบริหารจัดการโครงการ	3.13	1.60	ปานกลาง
รวม	3.50	1.34	ปานกลาง
โดยรวม	3.55	0.32	มาก

จากตารางที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ มีความคิดเห็นประสิทธิภาพของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$, S.D. = 0.32) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ช่องทางการเข้ามามีส่วนร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.89) 2) ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการ ด้านลักษณะกิจกรรมที่มีส่วนร่วมในโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 1.52) และ 3) ประโยชน์ที่ได้จากการที่มีส่วนร่วม ด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 1.34)

2.2 ประเมินประสิทธิผลของโครงการ

2.2.1 การใช้ทรัพยากรและแรงงานในระดับพื้นที่ ได้ข้อค้นพบตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้ทรัพยากรและแรงงานในระดับพื้นที่

การใช้ทรัพยากรและแรงงาน ในระดับพื้นที่	ประชาชน			ผู้รับผิดชอบโครงการ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การจัดหาวัสดุ เพื่อดำเนินโครงการ	2.82	1.81	ปานกลาง	3.20	1.89	ปานกลาง
2. การจัดหาอุปกรณ์ เพื่อดำเนินโครงการ	2.75	1.80	ปานกลาง	3.09	1.91	ปานกลาง
3. การจัดหาแรงงาน เพื่อดำเนินโครงการ	2.82	1.85	ปานกลาง	3.13	1.95	ปานกลาง
รวม	2.82	1.76	ปานกลาง	3.16	1.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นการใช้ทรัพยากรและแรงงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$, S.D. = 1.76) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

1) การจัดหาวัสดุเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.81) 2) การจัดหาอุปกรณ์เพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 1.80) และ 3) การจัดหาแรงงานเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.85) ตามลำดับ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็น การใช้ทรัพยากรและแรงงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 1.85) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดหาวัสดุเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 1.89) การจัดหาอุปกรณ์เพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.91) และการจัดหาแรงงานเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 1.95) ตามลำดับ

2.2.2 ความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน ได้ข้อค้นพบตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะความต่อเนื่อง การขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงานของประชาชนและผู้รับผิดชอบโครงการ

ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ	ประชาชน			ผู้รับผิดชอบโครงการ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ยึดเป็นอาชีพหลัก เช่น ทำไร่ ทำสวน ทำนา	2.72	1.94	ปานกลาง	2.93	1.94	ปานกลาง
2. ยึดเป็นอาชีพเสริม เช่น รับจ้าง เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก	2.94	1.73	ปานกลาง	3.18	1.79	ปานกลาง
3. เปิดสอนให้ความรู้แก่ชุมชน เช่น อบรม การเลี้ยงสัตว์ การจัดไม้กวาด	2.64	1.91	ปานกลาง	2.85	1.98	ปานกลาง
4. อื่น ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร (ไก่ไข่ เพาะเห็ด ไม้กวาด)	2.46	1.97	ปานกลาง	3.87	1.75	มาก
รวม	2.81	1.87	ปานกลาง	3.52	1.70	มาก

จากตารางที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสีย มีความคิดเห็นความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 1.87) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกรายข้อ ได้แก่ ยึดเป็นอาชีพเสริม เช่น รับจ้าง เลี้ยงสัตว์ ปลูกผัก ยึดเป็นอาชีพหลัก เช่น ทำไร่ ทำสวน ทำนา เปิดสอนให้ความรู้แก่ชุมชน เช่น อบรมการเลี้ยงสัตว์ การจัดไม้กวาด และประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการเรื่องอื่น ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร (ไก่ไข่ เพาะเห็ด ไม้กวาด) ตามลำดับ

และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.70) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการเรื่องอื่น ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ชุมชน ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร (ไก่ไข่ เพาะเห็ด ไม้กวาด) อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกรายข้อ

2.3 ประเมินผลสำเร็จของโครงการ

2.3.1 รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสีย โดยรวมระดับของรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.48$, S.D. = 1.84) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงสุด คือ ครอบครัวมีระดับของรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.57$, S.D. = 1.84) รองลงมา คือ ตัวเองมีระดับของรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.52$, S.D. = 1.93) ส่วนพี่น้อง ภรรยา/สามี และบิดา/มารดา มีระดับของรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

2.3.2 สัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณที่ได้รับทั้งสิ้นร้อยละ 43 และหากพิจารณาเป็นรายเขตพื้นที่ พบว่า สัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณที่ได้รับทั้งสิ้นมากกว่าร้อยละ 50

2.4 ประเมินความพึงพอใจของประชาชนและผู้รับผิดชอบโครงการ ได้ข้อค้นพบตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจโดยรวมของประชาชนและผู้รับผิดชอบโครงการ

รายการ	ประชาชน			ผู้รับผิดชอบโครงการ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ	3.88	1.02	มาก	4.36	0.80	มาก
2. ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ประชาชนได้รับจากโครงการ	3.02	1.58	ปานกลาง	2.46	2.02	ปานกลาง
3. ความพึงพอใจกับการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผ่านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ได้ตรงกับที่มุ่งหวัง	3.68	1.10	มาก	4.00	1.25	มาก
4. ความพึงพอใจในกระบวนการ/ ขั้นตอนการดำเนินงาน	3.71	1.10	มาก	4.10	1.02	มาก
รวม	3.60	0.97	มาก	3.84	.96	มาก

จากตารางที่ 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงสุด คือ ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.02) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.10) ความพึงพอใจกับการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผ่านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ได้ตรงกับที่มุ่งหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 1.10) และต่ำสุดคือ ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ประชาชนได้รับจากโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 1.58) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนผู้รับผิดชอบโครงการ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.96) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สูงสุด คือ ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือ ความพึงพอใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 1.02) ความพึงพอใจกับการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผ่านกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ได้ตรงกับที่มุ่งหวังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.25) และต่ำสุดคือ ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ประชาชนได้รับจากโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.46$, S.D. = 2.02)

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้ข้อค้นพบตารางที่ 5 และตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ตัวแปร	เพศ			อายุ			อาชีพ			การศึกษา			รายได้ที่เพิ่มขึ้น		
	X^2	df	Sig	X^2	df	Sig	X^2	df	Sig	X^2	df	Sig	X^2	df	Sig
1. ช่องทางการมีส่วนร่วม	25.	5	.00	108.	15	.00	153.	15	.00	177.	20	.00	176.	15	.00
2. ลักษณะของกิจกรรมมีส่วนร่วม	89			20			76			70			91		
1. ช่องทางการมีส่วนร่วม	37.	5	.00	161.	15	.00	64.	15	.00	120.	20	.00	94.	15	.00
2. ลักษณะของกิจกรรมมีส่วนร่วม	12			60			98			23			11		

ตัวแปร	เพศ			อายุ			อาชีพ			การศึกษา			รายได้ที่เพิ่มขึ้น		
	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig
3. ประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วม	27.65	5	.00	78.77	15	.00	140.93	15	.00	141.42	20	.00	153.89	15	.00
4. สัดส่วนการใช้ทรัพยากรและแรงงานในระดับพื้นที่	21.66	5	.00	329.02	15	.00	213.93	15	.00	142.46	20	.00	415.67	15	.00
5. ความต่อเนื่องและการขยายผลและความยั่งยืน	3.43	5	.63	185.42	15	.00	284.12	15	.00	149.96	20	.00	95.35	15	.00
6. ระดับรายได้ส่วนบุคคลหรือครัวเรือน	7.61	5	.17	301.63	15	.00	255.87	15	.00	196.66	20	.00	176.63	15	.00
7. ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์จากโครงการ	6.71	5	.24	70.48	15	.00	341.87	15	.00	441.68	20	.00	143.59	15	.00
8. ความพึงพอใจต่อค่าจ้างจากโครงการ	16.82	5	.00	135.14	15	.00	148.30	15	.00	152.40	20	.00	208.74	15	.00
9. ความพึงพอใจกับการได้รับความช่วยเหลือผ่านโครงการ	7.79	5	.16	54.22	15	.00	271.72	15	.00	195.74	20	.00	234.55	15	.00
10. ความพึงพอใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน	4.67	5	.45	90.21	15	.00	343.60	15	.00	232.56	20	.00	200.34	15	.00
11. ปัญหา/อุปสรรค	129.60	18	.00	958.49	54	.00	1077.65	15	.00	1419.50	54	.00	1203.68	54	.00
12. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	244.90	17	.00	669.18	51	.00	1388.44	51	.00	1293.56	68	.00	1098.57	51	.00

จากตารางที่ 5 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของประชาชน/ผู้ที่มีส่วนได้เสีย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ที่เพิ่มขึ้น กับตัวแปรตาม ประกอบด้วย ช่องทางการมีส่วนร่วม ลักษณะของการมีส่วนร่วม ประโยชน์ที่ได้จากการมีส่วนร่วม สัดส่วนการใช้ทรัพยากรและแรงงานในระดับพื้นที่ ความต่อเนื่องและการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน ระดับรายได้ส่วนบุคคลหรือครัวเรือน ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ได้รับจากโครงการ ความพึงพอใจกับการได้รับความช่วยเหลือผ่านกิจกรรมหรือโครงการ ความพึงพอใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน ปัญหา/

อุปสรรคและข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ยกเว้น ตัวแปรเพศ ไม่มีความสัมพันธ์

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปร	เพศ			อายุ			ตำแหน่ง			การศึกษา			ประสบการณ์ทำงาน		
	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig
1. การมีส่วนร่วมหรือการผลักดันให้โครงการได้รับงบประมาณ	11.79*	5	.03	95.01**	15	.00	156.86**	35	.00	106.98**	20	.00	123.19**	20	.00
2. การวัดระดับความคุ้มค่าจากการดำเนินโครงการ	4.45	5	.48	107.35**	15	.00	169.98**	35	.00	65.31**	20	.00	88.99**	20	.00
3. การวัดสัดส่วนการใช้ทรัพยากรและแรงงาน	25.46**	5	.00	57.11**	15	.00	128.88**	35	.00	67.75**	20	.00	71.75**	20	.00
4. ความต่อเนื่องและการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน	8.66	5	.12	20.96	15	.13	255.70**	35	.00	53.80**	20	.00	73.18**	20	.00
5. สัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณทั้งสิ้นมากกว่าร้อยละ 50	.00	1	.97	32.90**	3	.00	24.21**	7	.00	15.69**	4	.00	41.21**	4	.00
6. ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ได้จากโครงการ	11.20*	5	.04	87.23**	15	.00	109.97**	35	.00	90.55**	20	.00	77.29**	20	.00
7. ความพึงพอใจต่อค่าจ้างได้รับจากโครงการ	9.72	5	.08	149.17**	15	.00	166.46**	35	.00	106.48**	20	.00	133.50**	20	.00

ตัวแปร	เพศ			อายุ			ตำแหน่ง			การศึกษา			ประสบการณ์ทำงาน		
	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig	X ²	df	Sig
8. ความพึงพอใจกับการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผ่านโครงการตรงกับที่มุ่งหวัง	13.2 9	5	.02	67.8 2 **	15	.00	87.3 1 **	35	.00	63.7 1 **	20	.00	72.6 7 **	20	.00
9. ความพึงพอใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน	21.1 1 **	5	.00	53.7 3 **	15	.00	112.03**	35	.00	48.0 6 **	20	.00	73.6 8 **	20	.00
10. ปัญหา/อุปสรรค	107. 52	18	.00	323. 36**	54	.00	653. 02**	12 6	.00	278. 73**	54	.00	381. 49**	72	.00
11. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	125. 66	17	.00	358. 86**	51	.00	875. 55**	11 9	.00	344. 90**	68	.00	354. 78**	.3 8	.00

จากตารางที่ 6 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กับตัวแปรตาม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมหรือการผลักดันให้โครงการได้รับงบประมาณ การวัดระดับความคุ้มค่าจากการดำเนินโครงการ การวัดสัดส่วนการใช้ทรัพยากร และแรงงาน ความต่อเนื่องและการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน สัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณทั้งสิ้นมากกว่าร้อยละ 50 ความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการ ความพึงพอใจต่อค่าจ้างที่ประชาชนได้รับจากโครงการ ความพึงพอใจกับการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผ่านกิจกรรมหรือโครงการตรงกับที่มุ่งหวัง ความพึงพอใจในกระบวนการ/ ขั้นตอนการดำเนินงาน ปัญหา/ อุปสรรค และข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ พบว่า ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ยกเว้น ตัวแปรเพศ ไม่มีความสัมพันธ์

3. การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พบว่า ผลการศึกษาได้ทราบถึงปัญหา/อุปสรรคของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เป้าหมาย และผู้รับผิดชอบโครงการ มี 3 ประเด็น เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) ไม่มีเวลาเข้าร่วมโครงการ เพราะต้องประกอบอาชีพของตนเอง 2) ขาดการแนะนำและการให้ข้อมูลที่เพียงพอจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน โครงการ และ 3) บางโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ ประชาชนในหมู่บ้านไม่ได้รับประโยชน์จึงส่งผลให้ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เป้าหมายและผู้รับผิดชอบโครงการ มี 3 ประเด็น เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) จัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำไปใช้ในการต่อยอดการดำเนินโครงการจากโครงการเดิมของหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองความต้องการของหมู่บ้าน 2) มุ่งเน้นการจัดสรรงบประมาณที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรภายในหมู่บ้านเป็นสำคัญเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในหมู่บ้าน และ 3) สนับสนุนโครงการที่สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านโดยเน้นการใช้แรงงานและทรัพยากรภายในหมู่บ้านเป็นหลัก

สรุปและวิจารณ์ผล

การอภิปรายผลครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1.1 การประเมินประสิทธิภาพของโครงการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่พบว่า 1) ช่องทางการเข้ามามีส่วนร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ โดยภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.89) 2) ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการ ด้านลักษณะกิจกรรมที่มีส่วนร่วมในโครงการ ลักษณะของการเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.52) และ 3) ประโยชน์ที่ได้จากการที่มีส่วนร่วม ด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.34) ทั้งนี้เนื่องจากประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของโครงการดังกล่าว จึงทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นตามมาตราการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลตามกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ที่หลากหลายและตอบโจทย์ความต้องการที่แท้จริงส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวันชัย วัฒนศัพท์ (2543, น. 25-28) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าว ไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทางทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.2 การประเมินประสิทธิผลของโครงการ ด้านการใช้ทรัพยากรและแรงงานในระดับพื้นที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นการใช้ทรัพยากรและแรงงาน พบว่า 1) การจัดหาวัสดุเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.81) 2) การจัดหาอุปกรณ์เพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 1.80) และ 3) การจัดหาแรงงานเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.85) ตามลำดับและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็น การใช้ทรัพยากรและแรงงาน พบว่า การจัดหาวัสดุเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 1.89) การจัดหาอุปกรณ์เพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = 1.91) และการจัดหาแรงงานเพื่อดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 1.95) ตามลำดับและด้านความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดเห็นความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 1.87) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.70) ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรและแรงงานในพื้นที่สามารถเข้าถึงการดำเนินกิจกรรม เกี่ยวกับการจัดหาวัสดุ การจัดหาอุปกรณ์ และการจัดหาแรงงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์สูงสุดกับประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียและผู้รับผิดชอบโครงการ รวมทั้งโครงการนี้ส่งเสริมความต่อเนื่องการขยายผลและความยั่งยืนในการดำเนินงานให้กับประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียและผู้รับผิดชอบโครงการที่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิรัช พุกษากุลนันท์ (2550, น. 1) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Effectiveness is to do right things) หรือความสามารถในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จุดสำคัญของประสิทธิภาพอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ถูกคาดหวังตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และผลผลิตจริงที่มีขึ้น

1.3 การประเมินผลสำเร็จของโครงการ รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียโดยภาพรวม พบว่า ระดับของรายได้ต่อครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.48$, S.D. = 1.84) และสัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณที่ได้รับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนผู้รับผิดชอบโครงการพบว่า สัดส่วนค่าแรงงานต่องบประมาณที่ได้รับทั้งสิ้นร้อยละ 43 ทั้งนี้เนื่องจากผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการส่งผลต่อ

ระดับของรายได้ต่อครัวเรือน และส่งผลต่อค่าแรงงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการหรือการจ้างงานในพื้นที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

2. ประเมินความพึงพอใจของประชากรและผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่เป้าหมาย มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

2.1 การประเมินความพึงพอใจของประชาชนและผู้รับผิดชอบโครงการกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสีย โดยภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.97) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้รับผิดชอบโครงการความพึงพอใจ โดยภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.96) ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินโครงการแล้วผลที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมทำให้ประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียและผู้รับผิดชอบโครงการเกิดความพอใจเป็นอย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับผลดีอีกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ยกเว้น ตัวแปรเพศ ไม่มีความสัมพันธ์และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า ตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่ง การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ยกเว้น ตัวแปรเพศ ไม่มีความสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรอายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ที่เพิ่มขึ้นหากพิจารณาแล้วมีความสัมพันธ์กันในทิศทางหรือแนวทางเดียวกัน

3. การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณที่สนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พบว่า ผลการศึกษาได้ทราบถึงปัญหา/อุปสรรคของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ และผู้รับผิดชอบโครงการ มี 3 ประเด็น เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) ไม่มีเวลาเข้าร่วมโครงการ เพราะต้องประกอบอาชีพของตนเอง 2) ขาดการแนะนำและการให้ข้อมูลที่เพียงพอจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน โครงการ และ 3) บางโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ ประชาชนในหมู่บ้านไม่ได้รับประโยชน์ จึงส่งผลให้ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่เป้าหมายและผู้รับผิดชอบโครงการ มี 3 ประเด็น เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) จัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำไปใช้ในการต่อยอดการดำเนินโครงการจากโครงการเดิมของหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองความต้องการของหมู่บ้าน 2) มุ่งเน้นการจัดสรรงบประมาณที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรภายในหมู่บ้านเป็นสำคัญเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในหมู่บ้าน และ 3) สนับสนุนโครงการที่สร้างรายได้สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านโดยเน้นการใช้แรงงานและทรัพยากรภายในหมู่บ้านเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการยังมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน เช่น ระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการ การได้รับข้อมูลข่าวสารของประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียในการให้คำแนะนำจนกระทั่งส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของโครงการได้ให้ข้อเสนอประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียและผู้รับผิดชอบโครงการที่เป็นประโยชน์สำคัญ เช่น ความต่อเนื่องของการดำเนินกิจกรรมของโครงการควรจะมีมากกว่า 1 ปี และควรส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้มากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนโครงการที่สร้างรายได้ และสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่เพื่อความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1.1 ควรสร้างความเข้าใจและความสำคัญกับประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเจตนารมณ์ของโครงการ ตำบลละ 5 ล้านบาท เพื่อให้โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเกิดความยั่งยืน

1.2 ภาครัฐควรมานำมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลเพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ในการสร้างหรือกระตุ้นความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อันนำไปสู่ให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนจากการผ่านโครงการในลักษณะดังกล่าว

1.3 รัฐควรสร้างมุงเน้นและให้การสนับสนุนโครงการที่สร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน โดยเน้นการใช้แรงงานและทรัพยากรภายในหมู่บ้านเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน

1.4 ควรนำข้อปัญหาและข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นที่พบมาหาแนวทางและมาตรการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะด้านแนวทางการดำเนินโครงการ

(ส่วนกลาง)

2.1 ควรมีการลดขั้นตอนและกระบวนการเกี่ยวกับเอกสารและขั้นตอนกระบวนการดำเนินโครงการให้มีความกระชับ และมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การเบิกจ่ายเงิน ขั้นตอนกระบวนการหลักฐานประกอบการยื่นเอกสารประกอบขออนุมัติโครงการเป็นต้น ซึ่งมีความซับซ้อนและยุ่งยาก

2.2 ควรมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐเข้ามาติดตามและประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ในการตอบข้อสงสัยหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในพื้นที่เพื่อให้การดำเนินงานสามารถปฏิบัติงานได้สะดวกและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

2.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ส่วนภูมิภาค)

2.4 ควรมีผู้รับผิดชอบหลักนอกเหนือจากการนายอำเภอ ปลัดอำเภอที่ดูแลเพราะเนื่องจากไม่สามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินโครงการได้ทันถ่วงทีหรือมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมรับผิดชอบเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว

2.5 ควรมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินโครงการตำบลละ 5 ล้านบาทในระดับจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัดเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในเจตนารมณ์ของโครงการ

(ผู้รับผิดชอบโครงการ/ภาคประชาชนผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่)

2.6 ควรให้ความตระหนักและความสำคัญของโครงการตำบลละ 5 ล้านบาทได้อย่างเข้าใจ่องแท้เพื่อจะได้แก้ไขข้อปัญหาได้ตรงความต้องการ เกิดความร่วมมือ และความคุ้มค่าในการพัฒนาหมู่บ้านหรือพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.7 ควรมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับผิดชอบโครงการ/ประชาชนผู้ที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่เจตนารมณ์ของโครงการ

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลประจำกระทรวงมหาดไทย. (2559). รายงานผลการตรวจสอบและ

ประเมินผลภาคราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ไพศาล วรคำ. (2556). การวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

วรัท พฤษภาทูลนันท. (2550). ประสิทธิภาพและประสิทธิผล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://peenet.blogspot.com/2008/07/efficiency-effectivenessadministrator.html>.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมคิด พรหมจ้อย. (2550). เทคนิคการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: จตุพรดีไซน์.

สำนักนโยบายและแผน กระทรวงมหาดไทย. (2558). ถอดบทเรียนการดำเนินการตามมาตรการส่งเสริม

ความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท). สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย.